

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до виконання контрольної роботи
з навчальної дисципліни

«ФІНАНСИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ»

*(для студентів 4 курсу заочної форми навчання
зі спеціальності 071 – Облік і оподаткування)*

Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2019

Методичні рекомендації до виконання контрольної роботи з навчальної дисципліни «Фінанси суб'єктів господарювання» (для студентів 4 курсу заочної форми навчання зі спеціальності 071 – Облік і оподаткування) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. Н. І. Гордієнко. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. – 23 с.

Укладач канд. екон. наук, проф. Н. І. Гордієнко

Рецензент

Т. В. Момот, доктор економічних наук, професор кафедри фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

Рекомендовано кафедрою Фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту, протокол № 1 від 28.09.2018.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1 Зміст контрольної роботи.....	4
2 Вихідні дані для складання фінансового плану підприємства.....	5
3 Фінансовий план і розрахункові таблиці.....	8
4 Вказівки до складання фінансового плану та розрахункових таблиць.....	12
5 Оцінка фінансового стану підприємства.....	13
Список рекомендованих джерел.....	23

ВСТУП

Фінансовий план як узагальнюючий розділ бізнес-плану включає: розрахунок обсягів реалізації продукції; баланс грошових витрат і надходжень; таблицю доходів і витрат; загальний баланс активів і пасивів; графік досягнення беззбитковості.

Робота із складання фінансового плану будівельно-монтажного підприємства (далі БМП) проходить три етапи:

- аналізуються такі показники, як прибуток, оборотні кошти, власні капітальні вкладення, розрахунки з бюджетом, відрахування у фонди економічного стимулювання;
- складання проекту фінансового плану на наступний рік
- проводиться аналіз і затвердження фінансового плану по основних його розділах.

1 ЗМІСТ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1.1 Метою контрольної роботи є закріплення теоретичних знань, отриманих студентами при вивченні дисципліни Фінанси суб'єктів господарювання, у процесі виконання практичної роботи зі складання фінансового плану будівельного підприємства та оцінки його фінансового стану.

1.2 Варіант завдання на контрольну роботу визначається за останньою цифрою навчального шифру, встановленого студенту при зарахуванні його до навчання в університеті. Оцінка фінансового стану підприємства проводиться за даними фінансової звітності підприємства, на якому студенти заочної форми навчання працюють.

1.3 Контрольну роботу слід виконувати з необхідними розрахунками та короткими поясненнями до них та подавати на випускову кафедру не пізніше встановленого деканатом терміну.

1.4 Студент допускається до заліку з дисципліни Фінанси суб'єктів господарювання тільки за умови своєчасного захисту контрольної роботи.

1.5 Фінансовий план будівельного підприємства, передбачений контрольною роботою, складається у формі балансу доходів та витрат. Для його складання необхідно виконати відповідні розрахунки й визначити:

- суму балансового й оподаткованого прибутку підприємства;
- розмір платежів до державного бюджету;
- розмір прибутку, що залишається у розпорядженні підприємства, спрямований у фінансовий резерв, фонд дивідендів та ін.;
- амортизаційний фонд підприємства, що є одним з основних джерел формування фонду виробничого та соціального розвитку і витрачається на повне відновлення основних виробничих засобів і фінансування капітальних вкладень;
- інші планові доходи і витрати підприємства.

1.6 Контрольна робота завершується таблицею, у процесі складання якої перевіряється баланс доходів і витрат.

1.7 Фінансовий план складається у формі скороченої таблиці доходів та витрат підприємства.

1.8 Фінансовий план, усі розрахунки до нього у таблиці складають у тис. грн з одним знаком після коми. Усі вихідні дані для розрахунків фінансового плану у таблиці 1 подані у млн. грн.

2 ВИХІДНІ ДАНІ ДЛЯ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУ ПІДПРИЄМСТВА

2.1 При виконанні розрахунків до фінансового плану будівельного підприємства слід виходити з показників, що характеризують його виробничу діяльність та вміщені у табл. 1.

2.2 Обсяг будівельної продукції, що буде здаватися замовнику по завершених будівлях, пускових комплексах та об'єктах, підготовлених до випуску продукції, та наданих послуг, визначається, виходячи з наступних умов:

- у плановому році кошторисна вартість продукції, що буде здаватися замовнику, становить 70 % загального обсягу будівельно-монтажних робіт (БМР далі), виконаних власними силами;

- крім того, будуть закінчені й здані замовникові пускові комплекси та об'єкти, розпочаті у попередньому році, дані про вартість незавершеного виробництва по яких на початок планового року подані у п. 10, табл. 1.

2.3 Балансовий прибуток у складі закінченої товарної продукції, що здається замовнику в плановому році, визначається, виходячи з таких умов:

- планові нагромадження становлять 20 % кошторисної вартості зданої замовнику будівельної продукції;

- зниження собівартості БМР складає 1,84 % їх кошторисної вартості по роботах, виконаних до планового року, та 2,34 % – по роботах, виконаних у плановому році. Крім того, до балансового прибутку треба додати прибуток від реалізації послуг підсобного виробництва у розмірі 20,0 тис. грн, та прибуток від інших операцій у розмірі 30,0 тис. грн.

2.4 Податок на прибуток визначається, виходячи зі ставки – 18%.

2.5 При розрахунку середньорічної вартості нормованих оборотних коштів береться наступний поквартальний розподіл загального річного обсягу БМР: 1 квартал – 23%; 2 квартал – 25%; 3 квартал – 28%; 4 квартал – 24%.

2.6 Середньорічна норма амортизаційних нарахувань основних засобів складає 15 %. Сума амортизаційних відрахувань визначається шляхом множення середньорічної вартості основних фондів на середньорічну норму амортизації.

2.7 Планом передбачається таке цільове використання амортизаційних відрахувань: 100 % спрямовується до фонду виробничого розвитку, з них 30 % – на фінансування власних капітальних вкладень.

2.8 Фонди економічного розвитку плануються, виходячи з наступних умов:

- норматив відрахувань у фонд виробничого і соціального розвитку приймають у розмірі 70,5 % від чистого прибутку підприємства (з урахуванням податку на прибуток);

- норматив відрахувань у фінансовий резерв становить 5 % від чистого прибутку підприємства (з урахуванням податку на прибуток);

- норматив відрахувань від чистого прибутку підприємства (з урахуванням податку на прибуток) до фонду дивідендів становить 24,5 %;

- при визначенні загального обсягу преміального фонду передбачається за введення виробничих потужностей і об'єктів будівництва сума 25 тис. грн;

- при визначенні розміру фонду виробничого розвитку необхідно врахувати надходження від реалізації вибулого майна у сумі 35 тис. грн.

Кошти на повернення довгострокових позик банку та сплату відсотків за користування позикою визначають шляхом розрахунку. При цьому слід мати на увазі, що річна сума позики (рядок 6, табл.1), буде одержана підприємством у такій послідовності:

- у першому кварталі – у розмірі 27 % річної суми;

- у другому кварталі – у розмірі 23 % річної суми;

- у четвертому кварталі – у розмірі 50 % річної суми.

Плата за користування позикою встановлена у розмірі 24 % річних.

Введення об'єктів будівництва здійснюється у грудні планового року.

2.9 При визначенні інших статей доходів та витрат фінансового плану слід враховувати:

- витрати на утримання культурно-освітніх установ в сумі 15 тис. грн, що покриваються за рахунок фонду виробничого та соціального розвитку;

- витрати на підвищення кваліфікації кадрів у сумі 25 тис. грн, що покриваються за рахунок фонду виробничого та соціального розвитку;

- частину загальної суми (20 тис. грн.) витрат на утримання дитячих садків, що покривається за рахунок коштів робітників (10 тис. грн) і коштів виробничого і соціального фондів, створених на підприємстві;

- покриття приросту власних оборотних коштів відбувається за рахунок сталих пасивів у сумі 25 тис. грн.;

- премії за ведення об'єктів, що сплачуються за рахунок замовника, становлять 5 тис. грн.

Таблиця 1 – Вихідні дані до виконання контрольної роботи (млн. грн.)

Показники	Варіанти									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1 Обсяг БМР, власними силами	19,5	20,0	20,5	21,0	21,5	22,0	22,5	23,0	23,5	24,0
2 Оборотні кошти на початок планового року	4,22	4,32	4,41	4,52	4,61	4,71	4,8	4,91	4,99	5,1
3 Норматив оборотних коштів у плановому році, %	21,9	21,9	21,8	21,8	21,7	21,7	21,6	21,6	21,5	21,5
4 Вартість основних засобів на початок року	2,9	2,9	3,0	3,0	3,1	3,1	3,2	3,2	3,3	3,3
5 Введення основних засобів у листопаді планового року	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7
6 Введення основних засобів, у тому числі за рахунок довгострокових кредитів	0,12	0,13	0,14	0,15	0,16	0,17	0,18	0,19	0,20	0,21
7 Основні засоби, що вибули в плановому році	0,2	0,2	0,2	0,25	0,25	0,25	0,3	0,3	0,3	0,3
8 Обсяг капітальних вкладень	0,3	0,32	0,34	0,35	0,36	0,38	0,39	0,40	0,41	0,42
9 Централізовані асигнування на капітальне будівництво	0,05	0,05	0,05	0,06	0,06	0,06	0,06	0,07	0,06	0,05
10 Довгострокові кредити банку на капітальне будівництво	0,12	0,13	0,14	0,15	0,16	0,17	0,18	0,19	0,2	0,21
11 Обсяг БМР, виконаних у попередньому році та зданих у плановому році	0,95	1,0	1,25	1,4	1,55	1,7	1,85	1,9	1,95	2,0
12 Сума амортизаційних відрахувань	0,05	0,05	0,06	0,06	0,07	0,07	0,08	0,08	0,09	0,09

3 ФІНАНСОВИЙ ПЛАН І РОЗРАХУНКОВІ ТАБЛИЦІ

Таблиця 2 – Фінансовий план будівельного підприємства на 20...р.

Найменування статей	Сума, тис. грн
1. Доходи та надходження:	
1.1 Прибуток – разом	
У тому числі	
1.1 Інший прибуток	
1.2 Амортизаційні відрахування	
1.3 Приріст сталих пасивів	
1.4 Кошти від реалізації майна	
1.5 Надходження коштів:	
1.5.1 Від трудящих на утримання дитячих садків	
1.5.2 Від замовників на преміювання за введення об'єктів	
1.6 Довгострокові кредити банку:	
1.6.1 На капітальне будівництво	
1.7 Інші доходи (централізовані джерела)	
Разом доходів та надходжень	
2. Витрати та відрахування	
2.1 Капітальні вкладення	
2.2 Повернення позик	
2.3 Приріст нормованих оборотних коштів	
2.4 Відрахування у фонди, що залишаються у розпорядженні підприємства	
2.4.1 Фонди і резерви, у тому числі	
За рахунок прибутку	
Амортизаційні відрахування	
Інші	
2.4.2 Фінансовий резерв	
2.5 Фонди, що передбачені підприємством	
2.6 Платежі до бюджету	
Разом витрат та відрахувань	

Таблиця 3 – Розрахунок планової суми прибутку підприємства та його розподіл

Показники	Сума тис. грн
1 Обсяг БМР, виконаних у попередньому році, що здаватимуться у плановому році (див. табл. 1.)	
2 Обсяг БМР, що виконані і будуть здані у плановому році	
3 Обсяг завершених робіт, що будуть здані у плановому році	
4 Прибуток у складі БМР, виконаних у плановому році (див. п. 2.3)	
5 Прибуток у складі БМР, виконаних у плановому році (див. п. 2.3)	
6 Інший прибуток	
7 Разом прибуток	
8 Платежі до бюджету (див. п. 2.4.)	
9 Чистий прибуток підприємства (з урахуванням податку на прибуток)	

Таблиця 4 – Розрахунок середньорічної вартості основних засобів

Показники (див. табл. 1)	Сума, тис. грн
1	2
1 Основні засоби на початок планового року (п. 4, табл 1)	
2 Введення основних засобів А) у грудні	
2 Середньорічна вартість внесених основних засобів	
4 Основні засоби, що вибули а) у травні	
5 Середньорічна вартість основних засобів, що вибули	
6 Середньорічна балансова вартість основних виробничих засобів (ряд. 1 + ряд. 3 – ряд. 5 – ряд. 12)	

Таблиця 5 – Розрахунок нормативу оборотних коштів та суми приросту нормативу

Показники (див. табл.1)	Сума, тис. грн
1. Норматив на кінець планового року	
2. Норматив на початок планового року(п. 3. табл. 1)	
3. Приріст нормативу в плановому році (ряд. 1 – ряд. 2)	
4. Джерела покриття:	
а) приріст сталих пасивів (див. п. 2.9.)	
б) плановий прибуток (рядки 3 – 4а)	

Таблиця 6 – Розрахунок середньорічної вартості нормованих оборотних коштів

Показники	За рік	На 1.04.XX	На 1.07.XX	На 1.10.XX	На кінець року
1 Обсяг виконаних БМР у відсотках (див. п. 2.5)					
2 Приріст нормованих оборотних коштів (див. табл. 5)					
3 Норматив оборотних коштів з урахуванням приросту					
4 Середньорічна вартість нормованих оборотних коштів					

Таблиця 7 – Розрахунок суми амортизаційних відрахувань та їх використання

Показники	Сума, тис. грн.
1 Сума амортизаційних відрахувань (див. п. 2.6) у тому числі	
а) до бюджету	
б) до фонду	
в) на капітальне будівництво	

Таблиця 8 – План фінансування капітальних вкладень

Джерела	Сума, тис. грн.
1 Власні джерела	
1.1 Централізовані (див. табл. 1)	
1.2 Сума амортизації (див. табл. 7)	
1.3 Прибуток	
2 Довгостроковий кредит	
Разом (див. табл. 1)	

Таблиця 9 – Розрахунок плати за користування довгостроковим кредитом банку за термінами виникнення заборгованості

Показники	План на рік	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.
1 Довгострокові позики отримані у плановому році					
2 Відсоток за користування позикою					
I кв.					
II кв.					
III кв.					
IV кв.					
3 Плата за користування позикою					

Таблиця 10 – Розрахунок відрахувань від прибутку у фонди підприємства

Показники	Сума, тис. грн
1 Прибуток, що залишається у розпорядженні підприємства (див. табл. 3)	
2 Норматив відрахувань у фонд премій (див. п. 2.8)	
3 Сума відрахувань (ряд. 1 x ряд. 2)	
4 Норматив відрахувань у фонд виробничого розвитку (див. п. 2.8)	
5 Сума відрахувань у фонд виробничого розвитку (ряд. 1 x ряд. 4)	
6 Норматив відрахувань у фінансовий резерв (див. п.2.8)	

Таблиця 11 – Преміальний фонд і фонд дивідендів

Джерела	Сума, тис. грн
1 Відрахування з прибутку	
2 Премії за введення в дію об'єктів і виробничих потужностей, що сплачуються за рахунок замовника (див. п. 29)	
3 Разом відрахувань до фонду	

Таблиця 12 – Фонди та резерви

Джерела	Сума, тис. грн
1 Відрахування від прибутку	
2 Амортизаційні відрахування (див. табл. 7)	
3 Кошти від реалізації майна (див. п. 2.8)	
4 Інші джерела	
Разом відрахувань до фондів	

Таблиця 13 – Фінансовий резерву

Джерела	Сума, тис. грн
1 Відрахування з прибутку	

4 ВКАЗІВКИ ДО СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУ ТА РОЗРАХУНКОВИХ ТАБЛИЦЬ

4.1 У вступі до контрольної роботи повинні бути наведені стислі вихідні дані за прийнятим варіантом завдання. Навчальний шифр і номер прийнятого варіанту завдання слід вказати на титульному аркуші контрольної роботи.

4.2 Фінансовий план (див. табл. 2) заповнюють поетапно після проведення відповідних розрахунків та заповнення розрахункових таблиць.

4.3 Заповнення розрахункових таблиць повинно супроводжуватися розрахунками, що наводяться у контрольній роботі після кожної розрахункової таблиці. У розрахункових таблицях для полегшення розуміння матеріалу дано вказівки до вихідних даних, які слід використовувати при розрахунках.

4.4 При розрахунках суми прибутку необхідно враховувати, що загальна сума прибутку складається з планових нагромаджень та зниження собівартості БМР за рахунок проведення заходів відповідно до плану технічного розвитку та підвищення ефективності будівельного виробництва.

4.5 Середньорічна вартість введених основних засобів (див. табл. 4) визначається шляхом множення вартості введених основних засобів на кількість повних місяців їх перебування в експлуатації та ділення результату на 12 місяців. Розрахунок середньорічної вартості основних засобів C_c з урахуванням уведених та вибулих визначається за формулами:

$$C_c = C_3 + C_v \times K/12 + C_{виб} \times (12 - K) / 12, \dots \dots \dots (1)$$

де C – вартість основних засобів на початок року;

C_3 – залишкова вартість основних засобів;

C_v - вартість введених основних засобів;

$C_{виб}$ – вартість вибулих основних засобів;

K – кількість повних місяців експлуатації введених (вибулих) основних засобів.

Сума планової амортизації на рік (A) встановлюється за формулою:

$$A = C_c \times H \dots\dots\dots (2)$$

де H – норма амортизації, яка визначається виходячи з прийнятого метода нарахування (пропорційний, зменшеного залишку, кумулятивного та ін.) – п. 2.6.

4.6 Приріст нормативу оборотних коштів (див. табл. 5) у кожному кварталі розраховується згідно зі збільшенням планового приросту на рік (100%) та відсотку виконання програми робіт у кожному кварталі. Норматив оборотних коштів на початок кожного кварталу з урахуванням приросту нормативу визначається наростаючим підсумком.

Середньорічна вартість нормованих оборотних коштів (табл. 5) визначається шляхом складання:

- 1) половини суми оборотних коштів на початок планового року;
- 2) суми оборотних коштів на кінець 1, 2, 3 кварталу;
- 3) половини суми оборотних коштів на кінець планового року;
- 4) одержану суму слід розділити на 4 (кількість кварталів).

4.7 При визначенні джерел фінансування капітальних вкладень необхідно знати порядок формування та складання спрощеної форми, що наведена у таблиці 8.

4.8 Проведені розрахунки фінансових показників перевіряють шляхом складання шахової таблиці. По горизонталі вказують джерела покриття витрат, а по вертикалі – цільове використання коштів. Шахова форма перевірки дає можливість простежити взаємозв'язок між витратами підприємства і джерелами їх покриття. Підсумкові показники за рядком та графою “Разом” повинні співпадати із загальним обсягом грошових ресурсів фінансового плану (табл. 14).

5 ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

На базі звітних даних підприємства, де проходив виробничу практику або працює студент заочної форми навчання, необхідно провести аналіз його фінансового стану за останні три роки.

На підставі аналізу показників фінансового стану (табл. 15) студент повинен зробити висновок про перспективи зміни фінансового стану підприємства і оцінити вірогідність можливого банкрутства.

Таблиця 14 – Перевірочна (шахова) таблиця до фінансового плану

Використання коштів/ джерела покриття витрат	Балансовий прибуток	Амортизаційні відрахування	Приріст сталих пасивів	Кошти від реалізації майна	Кошти трудящих на утримання дитячих садків	Кошти на преміювання за введення об'єктів	Довгострокові кредити	Централізовані асигнування	І т.і.	РАЗОМ
1 Відрахування до бюджету.										
2 Відрахування до фонду виробничого й соціального розвитку.										
Приріст нормативу оборотних коштів.										
Повернення довгострокових позик і плати за них.										
Капітальні вкладення.										
Витрати на утримання дитячих садків.										
3 Відрахування у фінансовий резерв.										
4 Відрахування у фонд споживання.										
5 І т. ін.										
Разом:										

Таблиця 15 – Алгоритм розрахунку фінансових показників (коефіцієнтів)

Показник	Умовне позначення	Формула для розрахунку	Формула за кодами рядків нових форм фінансової звітності (з 2013 року)	Економічний зміст	Напрямок позитивних змін
1	2	3	4	5	6
1 Показники майнового стану					
1.1 Валюта балансу (майно підприємства), тис. грн.	ВБ	Ф. 1, р. 1300		Сукупна вартість активів підприємства	Збільшення (у більшості випадків)
1.2 Середня величина основних засобів, тис. грн.	$\overline{ОЗ}$	$\frac{\text{Ф. 1 р. 1010 (гр. 3 + гр. 4)}}{2}$			Збільшення
1.3 Фондоозброєність, тис.грн. / чол.	Φ_0	$\frac{\overline{ОЗ}}{Ч}$		Показує забезпеченість персоналу основними засобами; яка вартість основних засобів припадає на одного працівника	Збільшення
1.4 Фондовіддача основних фондів *	Φ_B	$\frac{ЧД(В)Р}{\overline{ОЗ}}$	Ф. № 2, р. 2000/Ф. № 1, р. 1010	Показує ефективність використання основних фондів; яка величина доходу, отриманого від реалізації продукції, припадає на 1 грн., вкладену у основні фонди, що використовуються для виробництва цієї продукції	Збільшення
1.5 Частка основних засобів в активах	$Ч_{0.3}$	Первісна вартість основних засобів/Активи	Ф. № 1, р. 1011/Ф. № 1, р. 1300	Частка коштів, інвестованих в основні засоби, у валюті балансу	Зменшення за умов незмінних або зростаючих обсягів реалізації

Продовження таблиці 15

1.6 Коефіцієнт зносу основних засобів	$K_{\text{зн.о.з}}$	Знос основних засобів/Первісна вартість основних засобів	Ф. № 1, р. 1012/Ф. № 1, р.1011	Рівень фізичного зносу основних засобів	Зменшення
1.7 Коефіцієнт оновлення основних засобів	$K_{\text{он.о.з.}}$	Збільшення за звітний період первісної вартості основних засобів / Первісна вартість основних засобів на кінець року	Ф. № 1 (збільшення по р. 1011) / Ф. №1; р. 1011 (гр.4)	Рівень фізичного оновлення основних фондів	Збільшення за умов виключення інфляційного фактора
1.8 Коефіцієнт мобільності активів	$K_{\text{моб.}}$	Оборотні (мобільні) активи / Необоротні активи	Ф. № 1, р. 1195 + р. 1200/ Ф. № 1, р. 1095	Скільки обігових коштів припадає на одиницю необоротних; потенційна можливість перетворення активів у ліквідні кошти	Збільшення; рекомендований рівень $K_{\text{моб.}} \geq 5$
2 Показники ділової активності					
2.1 Оборотність активів (обороті), ресурсовід-дача, коефіцієнт трансформації*	$K_{\text{тр.}}$	ЧД(В)Р / Активи	Ф. № 2, р. 2000/Ф. № 1, р. 1300	Скільки отримано чистої виручки від реалізації продукції на одиницю коштів, інвестованих в активи	Збільшення
2.2 Коефіцієнт оборотності обігових коштів (обороті) *	$K_{\text{об. кошт.}}$	ЧД(В)Р / Обігові кошти	Ф. № 2, р. 2000/Ф. № 1, р. 1300	Кількість оборотів обігових коштів за період; скільки виручки припадає на одиницю обігових коштів	Збільшення
2.3 Період одного обороту обігових коштів (днів)	$T_{\text{об.}}$	$360 / K_{\text{об. кошт.}}$		Середній період від витрачення коштів для виробництва продукції до отримання коштів за реалізовану продукцію	Зменшення
2.4 Коефіцієнт оборотності запасів (обороті)*	$K_{\text{об. зап.}}$	Собівартість реалізації / Середні запаси	Ф. № 2, (р. 2050 + р.2130 + р.2150)/ Ф. № 1, р. 1100	Кількість оборотів коштів, інвестованих у запаси	Збільшення

Продовження таблиці 15

2.5 Період одного обороту запасів (днів)	$T_{1 \text{ об.}}$	$360 / K_{\text{об. зап.}}$		Період, протягом якого запаси трансформуються в кошти	Зменшення, якщо
2.6 Коефіцієнт обо-ротності дебіторської заборгованості (обороті) *	$K_{\text{об. д. з}}$	ЧД(В)Р / Середня дебіторська заборгованість	Ф. № 2, р. 2000 / Ф. № 1, р. 1125 + + р. 1130 + р.1135 +р. 1155	У скільки разів виручка перевищує середню дебіторську заборгованість	Збільшення
2.7 Період погашення дебіторської заборгованості (днів)	$T_{\text{пог. д. з.}}$	$360/K_{\text{об. д. з}}$		Середній період інкасації дебіторської заборгованості, тобто період її погашення	Зменшення
2.8 Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (оборотів) *	$K_{\text{об. кр. з}}$	ЧД(В)Р / Поточні зобов'язання	Ф. № 2, р. 2000/Ф. №1, р. 1695	У скільки разів виручка перевищує середньорічну кредиторську заборгованість	Збільшення
2.9 Період погашення кредиторської заборгованості (днів)	$T_{\text{пог. кред. з.}}$	$360/K_{\text{об. кр. з}}$		Середній період сплати підприємством кредиторської заборгованості	Зменшення
2.10 Коефіцієнт оборотності власного капіталу (оборотність) *	$K_{\text{об. в.к.}}$	ЧД(В)Р/ВК	Ф. № 2, р. 2000/ Ф. № 1, р. 1495	Скільки чистої виручки від реалізації продукції припадає на одиницю власного капіталу	Збільшення
3 Показники рентабельності					
3.1 Рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності до оподаткування*	$R_{\text{акт. зв. д.}}$	Прибуток від звичайної діяльності/Активи	Ф. № 2, р. 2290/ Ф. № 1, р. 1300	Скільки прибутку від звичайної діяльності припадає на одиницю коштів, інвестованих в активи	Збільшення
3.2 Рентабельність капіталу (активів) за чистим прибутком*	$R_{\text{акт. ч. п.}}$	Чистий прибуток / Активи	Ф. № 2, р.2350/ Ф. № 1, р. 1300	Скільки припадає чистого прибутку на одиницю інвестованих в активи коштів	Збільшення

Продовження таблиці 15

3.3 Рентабельність власного капіталу*	$R_{в.к.}$	Чистий прибуток/Власний капітал	Ф. № 2, р.2350/ Ф. № 1, р. 1495	Скільки припадає чистого прибутку на одиницю власного капіталу	Збільшення
3.4 Рентабельність виробничих фондів*	$R_{в.ф.}$	Чистий прибуток/Виробничі фонди	Ф. № 2, р.2350/ Ф. № 1, р. 1011 + + р. 1100	Скільки припадає чистого прибутку на одиницю вартості виробничих фондів	Збільшення
3.5 Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від реалізації	$R_{приб.р.}$	Прибуток від реалізації/ЧД(В)Р	Ф. № 2, р. 2000 - (р. 2050 + р. 2130 + р. 2150) / Ф. № 2, р. 2000	Скільки припадає прибутку від реалізації на одиницю виручки	Збільшення
3.6 Рентабельність витрат	$R_{витр}$	Прибуток від реалізації / витрати на виготовлення і реалізацію продукції	Ф. № 2, р. 2000 - (р. 2050 + р. 2130 + р. 2150) / Ф. № 2, р. 2050 + р. 2130 + р. 2150	Скільки прибутку від реалізації припадає на одиницю витрат на виготовлення і реалізацію продукції	Збільшення
3.7 Коефіцієнт реінвестування	$K_{реін.}$	Нерозподілений прибуток / Чистий прибуток	Ф. № 1, збільшення по р. 1420/ Ф. № 2, р.2350	Скільки чистого прибутку капіталізовано; скільки чистого прибутку спрямовано на збільшення власного капіталу	Збільшення
3.8 Період окупності капіталу	$T_{ок.кап.}$	Активи / Чистий прибуток	Ф. № 1, р. 1300/ Ф. № 2, р.2350	За який період кошти, що інвестовані в активи, будуть компенсовані чистим прибутком	Зменшення
3.9 Період окупності власного капіталу	$T_{ок.вл.кап.}$	Власний капітал/Чистий прибуток	Ф. № 1, р. 1495/Ф. № 2, р.2350	За який період власний капітал буде компенсований чистим прибутком	Зменшення

Продовження таблиці 15

4 Показники фінансової стійкості

4.1 Власні обігові кошти (робочий, функціонуючий капітал)	P_k	(Власний капітал + довгострокові зобов'язання – необоротні активи) або (оборотні активи – короткострокові зобов'язання)	Ф. № 1, р. 1495 + + р. 1595 – - р. 1095 або ф. № 1, р. 1195 - 1695	Оборотні активи, які фінансуються за рахунок власного капіталу і довгострокових зобов'язань. Наявність P_k означає не лише здатність платити поточні борги, а й можливість розширити виробництво	Збільшення
4.2 Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	$K_{з.в.к}$	Власні обігові кошти / Оборотні активи	$P_k / \text{ф. № 1, р. 1195}$	Абсолютна можливість перетворення активів у ліквідні кошти	Збільшення
4.3 Маневреність робочого капіталу	$M_{р.к}$	Запаси/Робочий капітал	Ф. № 1, р. 1100/ P_k	Частка запасів, тобто матеріальних, виробничих активів у власних обігових коштах; обмежує свободу маневру власними коштами	Зменшення
4.4 Маневреність власних обігових коштів	$M_{в.о.к}$	Кошти / Власні обігові кошти	Ф. № 1 р. 1165/ P_k	Частка абсолютно ліквідних активів у власних обігових коштах; забезпечує свободу фінансового маневру	Збільшення

Продовження таблиці 15

4.5 Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів	$K_{\text{заб.в.о.к.}}$	Власні обігові кошти / Запаси	$P_{\text{к/Ф. № 1, р. 1100}}$	Наскільки запаси, що мають найменшу ліквідність у складі оборотних активів, забезпечені довгостроковими стабільними джерелами фінансування	Збільшення
4.6 Коефіцієнт покриття запасів	$K_{\text{покр.зап.}}$	“Нормальні” джерела покриття запасів / Запаси	$\frac{\text{Ф. № 1 (р. 1495 - 1095 + 1595 + 1600 + 1610) / Ф. № 1, р. 1100}}{\text{Ф. № 1, р. 1100}}$	Скільки на одиницю коштів, що вкладені в запаси, припадає у сукупності власних коштів, довго та короткострокових зобов'язань	Збільшення
4.7 Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	$K_{\text{авт.}}$	Власний капітал/Пасиви	$\frac{\text{Ф. № 1, р.1495/}}{\text{Ф. № 1, р. 1900}}$	Характеризує можливість підприємства виконати зовнішні зобов'язання за рахунок власних активів; його незалежність від позикових джерел	Збільшення;
4.8 Коефіцієнт фінансової залежності	$K_{\text{фін.зал.}}$	1 - $K_{\text{авт.}}$		Ступінь залежності підприємства від зовнішніх зобов'язань	Зменшення
4.9 Коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу	$K_{\text{ман.в.к.}}$	Власні обігові кошти /Власний капітал	$P_{\text{к/Ф. № 1, р.1495}}$	Частка власних обігових коштів у власному капіталі	Збільшення;
4.10 Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	$K_{\text{конц.п.к.}}$	Позиковий капітал/Пасиви	$\frac{\text{Ф. № 1, р.1595 + р. 1695 + р. 1700/}}{\text{Ф. № 1, р. 1900}}$	Характеризує ступінь участі позикового капіталу у формуванні активів; скільки припадає позикового капіталу на одиницю сукупних джерел	Зменшення
4.11 Коефіцієнт фінансової стабільності (коефіцієнт фінансування)	$K_{\text{ф.с.}}$	Власні кошти/Позичені кошти	$\frac{\text{Ф. № 1, р.1495/}}{\text{Ф. № 1, р.1595 + р. 1695 + р. 1700}}$	Забезпеченість заборгованості власними коштами; перевищення власних коштів над позиковими свідчить про фінансову стійкість підприємства	$K_{\text{ф.с}} > 1$

Продовження таблиці 15

4.12 Показник фінансового левериджу	$K_{\text{фін.лев.}}$	Довгострокові зобов'язання / Власні кошти	Ф. № 1, р. 1595 / Ф. № 1, р. 1495	Характеризує залежність підприємства від довгострокових зобов'язань. Збільшення свідчить про підвищення фінансового ризику	Зменшення; $K_{\text{фін.лев.}} < 0,25$
4.13 Коефіцієнт фінансової стійкості	$K_{\text{фін.ст.}}$	Власний капітал + довгострокові зобов'язання / Пасиви	Ф. № 1, р. 1495 + р. 1595 / Ф. № 1, р. 1900	Частка стабільних джерел фінансування у їх загальному обсязі	$K_{\text{фін.ст.}} = 0,85-0,90$
5 Показники ліквідності (платоспроможності)					
5.1 Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	$K_{\text{покр.}}$	Оборотні активи / Поточні зобов'язання	Ф. № 1, р. 1195 / Ф. № 1, р. 1695	Характеризує достатність обігових коштів для погашення боргів протягом року	Збільшення; $K_{\text{покр.}} = 1-0,5,$
5.2 Коефіцієнт ліквідності швидкої	$K_{\text{шв.лікв.}}$	Оборотні активи – Запаси / Поточні зобов'язання	Ф. № 1, р. 1195 - р. 1100 / Ф. № 1, р. 1695	Скільки одиниць найбільш ліквідних активів припадає на одиницю термінових боргів	Збільшення $K_{\text{шв.лікв.}} = 0,7-0,8$
5.3 Коефіцієнт ліквідності абсолютної	$K_{\text{абс.лікв.}}$	Грошові кошти / Поточні зобов'язання	Ф. № 1, р. 1165 / Ф. № 1, р. 1695	Характеризує готовність підприємства негайно ліквідувати короткострокову заборгованість	Збільшення; $K_{\text{абс.лікв.}} = 0,2-0,35$

Закінчення таблиці 15

5.4 Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості	$K_{\text{деб}} / \text{кред.}$	Дебіторська заборгованість/Поточна кредиторська заборгованість	Ф. № 1, сума р. 1125-1155)/ Ф. № 1, р. 1695	Здатність розрахуватися з кредиторами за рахунок дебіторів протягом одного року	$K_{\text{деб}} / \text{кред.} = \geq 1$
6 Позиція підприємства на ринку цінних паперів					
6.1 Доход на акцію	$D_{\text{ак}}$		Ф. № 2, р.2610	Скільки чистого прибутку припадає на одну просту акцію	Збільшення
6.2 Дивіденд на акцію	$D_{\text{ив-ак}}$		Ф. № 2, р. 2650	Сума оголошених дивідендів, що припадає на одну акцію	Збільшення
6.3 Коефіцієнт котирування акцій	$K_{\text{к.а.}}$	Ринкова ціна акції/Номінальна ціна акції	Дані ринку цінних паперів/Дані структури статутного фонду (кількість акцій за номіналом)	Відхилення ринкової ціни акції від номінальної (облікової)	Збільшення
6.4 Ціна акції	$C_{\text{а}}$	Ринкова ціна акції / Доход на акцію	Дані ринку цінних паперів/Ф. № 2, р. 2610	Інвестиційна привабливість акції; умовний термін окупності поточної вартості акції	Темпи підвищення ринкової ціни мають випереджати темпи збільшення доходності
6.5. Дивідендна доходність акції	$D_{\text{д}}$	Дивіденд на акцію/Ринкова ціна акції	Ф. № 2, р. 2650/Дані ринку цінних паперів	Поточна рентабельність інвестованого в акцію капіталу	Збільшення

де.Ф 1 – Форма № 1 «Баланс» (Звіт про фінансовий стан).

- Ф 2 – Форма № 2 «Звіт про фінансові результати» (Звіт про сукупний дохід).
- гр.3, 4 – графа 3, 4. Відповідно (3 і 4 стовпчики Балансу)
- У формулах, де використовуються дані з форми №1 та форми № 2, дані з форми № 1 «Баланс» беруться середні за рік шляхом додавання значення показника на початок звітнього періоду і на кінець звітнього періоду та ділення на два.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азаренкова Г. М. Фінанси підприємств : навч. посібник / Г. М. Азаренкова, Т. М. Журавель, Р. М. Михайленко. – 3-е вид., випр. і допов. – Київ : Знання-Прес, 2009. – 299 с.
2. Бердар М. М. Фінанси підприємств : навчальний посібник / М. М. Бердар. – [2-е вид., перероб. і доп.]. – Київ : Видавець Паливода А. В., 2012. – 464 с.
3. Гриб С. В. Фінанси підприємств в таблицях, схемах та тестах : навч. посібник / С. В. Гриб, І. О. Болкунов. – [2-е вид., перероб. та доп.]. – Львів: Магнолія, 2013. – 330 с.
4. Фінанси підприємств: навч. посібник / М. О. Данилюк, І. Г. Фадєєва, Н. Я. Спасів та ін. – Івано-Франківськ : ФНТУНГ, 2016. – 273 с.
5. Непочатенко О. О. Фінанси підприємств : навч. посібник / О. О. Непочатенко. – Київ : Центр учбової літератури, 2011. – 328 с.
6. Фінанси підприємств / А. М. Поддєрьогін, М. Д. Білик, Л. Д. Буряк та ін. – Київ : КНЕУ, 2011. – 552 с.

Виробничо-практичне видання

Методичні рекомендації
до виконання контрольної роботи
з навчальної дисципліни

ФІНАНСИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

*(для студентів 4 курсу заочної форми навчання
спеціальності 071 – Облік і оподаткування)*

Укладач **ГОРДІЄНКО** Наталія Іванівна

Технічний редактор *В. І. Шалда*
Відповідальний за випуск *Г. І. Кизилов*
Комп'ютерне верстання *Н. І. Гордієнко*

План 2016, поз. 514 М

Підп. до друку 30.01.2019. Формат 60 x 84/16

Друк на ризографі. Ум. друк. арк. 1,0

Тираж 50 пр. Зам. №

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 5328 від 11.04.2017.